

Suomen queer-tutkimuksen seura osoittaa tukensa Israel-tiedeyhteistyön katkaisemiselle

Israel-yhteistyön katkaisemista vaativa kansainvälinen liike on voimistunut, ja vaatimukset kohdistuvat myös akateemiseen yhteistyöhön. Suomessa ainakin Helsingin yliopistossa, Turun yliopistossa, Aalto-yliopistossa, Tampereen yliopistossa, Jyväskylän yliopistossa, Oulun yliopistossa, Hämeen ammattikorkeakoulussa ja Taideyliopistossa on järjestetty mielenosoituksia ja muuta toimintaa solidaarisuuden osoitukseksi palestiinalaisille.

Mielenilmauksissa on vaadittu israelilaisyliopistojen kanssa solmittujen opiskelija- ja tutkijavaihtosopimusten katkaisemista sekä yhteisten tutkimushankkeiden katkaisemista tai niistä irrottautumista. Lisäksi yliopistoilta on vaadittu vetäytymistä sijoituksista yrityksiin, jotka ovat toiminnallaan osallisia palestiinalaisten sortoon. Vaatimukset kohdistuvat yliopistoihin ja institutionaaliseen yhteistyöhön, eivät yksittäisiin tutkijoihin. Akateeminen yhteistyö israelilaisten Gazan kansanmurhaa ja Palestiinan miehitystä vastustavien tutkijoiden kanssa on jatkossakin tärkeää.

Helsingin yliopisto ilmoitti toukokuussa 2023 jäädyttävänsä vaihtosopimukset israelilaisiin yliopistoihin mutta jatkaa edelleen yhteistyötä esimerkiksi Horisontti Eurooppa -rahoitteisten tutkimushankkeiden muodossa. Taideyliopisto kertoi marraskuussa 2024 jäädyttävänsä yhteistyön israelilaisten yliopistojen kanssa. (Helsingin yliopisto, 21.5.2024;

Taideyliopisto, 13.11.2024.) Muut yliopistot Suomessa eivät ole vastanneet vaatimuksiin.

Akateemisten siteiden katkaiseminen Israelin tiedeinstituutioihin on – yhdessä taloudellisten pakotteiden ja kulttuurisen boikotin kanssa – keino painostaa Israelia lopettamaan Gazassa käynnissä oleva kansanmurha sekä palestiinalaisalueiden miehittäminen, jonka YK:n kansainvälinen tuomioistuim (ICJ) on todennut laittomaksi heinäkuussa 2024 (International Court of Justice, 2024). ICJ:n linjauksen jälkeen YK:n asiantuntijat ovat vedonneet valtioihin, että ne muiden toimenpiteiden ohella katkaisisivat Israelin kanssa sellaiset akateemiset suhteet, jotka voivat edistää palestiinalaisalueiden laitonta miehitystä ja apartheid-hallintoa. YK:n erityisasiantuntija on myös peräänkuuluttanut yliopistojen velvollisuutta suojata rauhanomaiset mielenilmaukset palestiinalaisten oikeuksien toteutumiseksi. (United Nations, 18.9.2024; 4.10.2024.)

Suomalaisyliopistoilla on yhteistyösuhteita useiden israelilaisten yliopistojen kanssa. Israelilaisilla yhteistyöyliopistoilla on tiiviit yhteydet maan armeijaan, aseteollisuuteen ja tiedustelupalveluihin (Wind, 2024). Esimerkiksi Haifan yliopisto ja Jerusalemin heprealainen yliopisto (HUJ) kouluttavat sotilashenkilöstöä yhteistyössä maan aseteollisuuden ja armeijan kanssa, ja HUJ isännöi kampusalueellaan Israelin armeijan sotilas-

tukikohtaa koulutusohjelmia varten (Kubovich, 14.4.2019). Kaikki Israelin merkittävimmät yliopistot tarjoavat lisäksi ylimääräistä rahallista tukea Gazassa taisteleville opiskelijoilleen (Fiske, 7.11.2023).

Suomen queer-tutkimuksen seura osoittaa tukensa mielenilmauksille ja niiden vaatimuksille tiedeyhteistyön katkaisemisesta Israelin kanssa. Seura vetoaa myös muihin tieteellisiin seuroihin ja toimijoihin, jotta ne osoittaisivat tukensa Israel-tiedeyhteistyön katkaisemista vaativille mielenilmauksille. Tieteenalana queer-tutkimuksella on historiallinen ja elävä sidos queer- ja transaktivismiin sekä intersektionaaliseen feministiseen politiikkaan. Tutkimusta ja aktivismia yhdistää pyrkimys purkaa sortoa tuottavia valtarakenteita.

Lähteet

- Fiske, G. (7.11.2023). Israeli universities step up to support students in reserves, war effort. *The Times of Israel*. <https://www.timesofisrael.com/israeli-universities-step-up-to-support-students-in-reserves-war-effort/>.
- Helsingin yliopisto. (21.5.2024). Yliopisto arvioinut uudelleen yhteistyön israelilais-yliopistojen kanssa. Helsingin yliopisto. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/korkeakoulupolitiikka/yliopisto-arvioinut-uudelleen-yhteistyon-israelilaisyliopistojen-kanssa>.
- International Court of Justice. (2024). Legal consequences arising from the policies and practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem: Summary of the advisory opinion of 19 July 2024. Summary 2024/8. <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-sum-01-00-en.pdf>.
- Kubovich, Y. (14.4.2019). Hebrew University to host Israeli army base on campus. *Haaretz*. <https://www.haaretz.com/israel-news/2019-04-14/ty-article/premium/hebrew-university-to-host-israeli-army-base-on-campus/0000017f-dbe6-d856-a37f-ffe6bf330000?v=1730968386558>.

Taideyliopisto. (13.11.2024). Taideyliopiston vastine Taideyliopiston ylioppilaskunnan kannanottoon koskien Israelin akateemista ja kulttuurista boikottia. Taideyliopisto. <https://www.uniarts.fi/artikkelit/uutiset/taideyliopiston-vastine-taideyliopiston-ylioppilaskunnan-kannanottoon-koskien-israelin-akateemista-ja-kulttuurista-boikottia/>.

United Nations. (18.9.2024). UN experts warn international order on a knife's edge, urge States to comply with ICJ Advisory Opinion. Statements / Special procedures. United Nations. <https://www.ohchr.org/en/statements/2024/09/un-experts-warn-international-order-knifes-edge-urge-states-comply-icj-advisory>.

United Nations. (4.10.2024). Rights expert urges universities to respect pro-Palestinian protests. *UN News*. United Nations. <https://news.un.org/en/story/2024/10/1155376>.

Wind, M. (2024). *Towers of ivory and steel: How Israeli universities deny Palestinian freedom*. Verso books.